

МОДА ОТ БОКЛУЦИ

FASHION FROM TRASH

Яна Стефанова Василева
Нов Български Университет

Abstract

"Trashion" is probably one of the best - rather established trends in fashion. Typical of this trend in fashion is the use of used or discarded waste materials. This new fashion trend is developing in recent years and gaining more supporters. Many designers who work in this new field and disseminate ideas "trashion" worldwide.

Keywords: art, design, eco fashion, eco design, trash, trashion.

ВЪВЕДЕНИЕ

"Trashion" е може би едно от най – скоро създадените направления в модата. Характерно за това направление е използването на употребявани или изхвърлени отпадъчни материали. Новото модно течение се развива в последните години и набира все повече поддръжници. Доказват го многобройните дизайнери, които работят в тази област и разпространяват идеите на „trashion“ по целият свят.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Една от най-ярките представители на направлението "Trashion" е дизайнерката Ann Wizer, която казва: „Аз работя с боклук, защото има твърде много от него“. През 2002 г. тя създава „XSPProject“, регистриран като организация с нестопанска цел. Идеята за стартирането на проекта е провокирана от творческите експерименти на американската художничка в областта на живописа, фотографията, инсталациите и скулптурата. Дизайнерката взема активно участие в театрални проекти, реализирани в Индонезия, Япония и Филипините, като за целта изработва костюми от отпадъци. По време на своята творческа работа Ann Wizer често е прибегвала до работа с боклуци, което довежда до създаването на „XSPProject“. Продуктите от тази марка са с високо качество и новаторски дизайн. Те са ръчно изработени от nereциклируеми пластмасови отпа-

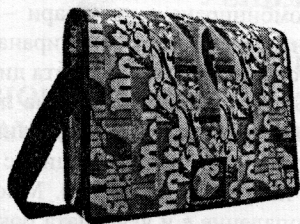
дъци, събрани от сметищата на Индонезия. Специално ангажирани събирачи от Джакарта подбират и сортират боклуците и ги подготвят за нуждите на проекта. Артикулите са изключително разнообразни и представляват всякакви чанти, портмонета, несесери и др., изцяло ръчно изработени от местните жители. (Фиг. 1)

Фиг. 1. Събирач от Джакарта

В повечето случаи това е начин на препитание за хората от района, които живеят под прага на бедността. В този смисъл проектът осигурява нови работни места, а голяма част от средствата се отделят за благотворителност. Производственият процес гарантира високи стандарти на чистота, качество и производителност на труда. Суровините се измиват добре преди да бъдат изсушени и нарязани, и се съединяват в съвършено нови продукти. Организацията се стреми към най-високите норми за контрол на качеството, за да отговарят продуктите ѝ

на международните стандарти за качество и безопасност. Това е една от първите организации в света, която реализира печалба от повторно използвани пластмасови отпадъци. В същото време тя спомага за опазване на околната среда в региона. (Фиг. 2)

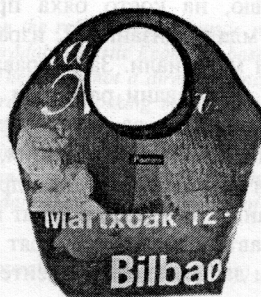
Фиг. 2. Продукт на марката „XSPProject“

Успешното развитие на този проект довежда до създаването на друга подобна организация, наречена „Invisible sisters“. Отново в нейното създаване взима участие Ann Wizer, която работи като консултант към проекта. Организацията обхваща жени от различни възрасти, които изработват всякакви дрехи и аксесоари от отпадъците на Манила. Този проект има подчертан творчески и социален аспект, тъй като дава препитание и възможност за изява на безработни жени от различни възрасти. Екипът на проекта се състои от около 150 жени, които влагат своите умения и знания в областта на местните занаяти и създават уникални произведения от боклуци. За целта те си служат с игли за плетене на една кука, разходите за закупуването на които са минимални. Жените обработват всякакви материали, като например компютърни кабели, използвани плочки за химическо чистене и найлонови торбички, хард дискове, ленти от видео касети, както и всякви други фабрични отпадъци. Всички те се превръщат в уникални произведения на изкуството и срещат разбиране в обществото. (Фиг. 3)

Фиг. 3. Организацията „Invisible sisters“

Търговската марка „DEMANO“ е основана през 1999 г. в Барселона от творческото трио Eleonora Parachini, Marcela Manrique и Lilitiana Andrade. Брандът е специализиран в дизайн и изработка на чанти и аксесоари от винил. Идеята е била провокирана под въздействието на огромното количество билбордове и рекламни банери, които след употреба се изхвърлят и замърсяват природата. Младите дизайнерки са намерили начин да вдъхнат нов живот на използваните рекламни пана. Осъзнавайки отличните хидроскопични качества на отпадъчния материал, авторките генерират нестандартната идея да превърнат употребяваните билбордове от търговския център в Барселона в произведения на изкуството. Продуктите на марката бързо набират съмишленици и са пуснати в продажба в музейните магазини на града, а в последствие надхвърлят границите на страната и успешно се продават във Франция, Италия, Португалия, Германия, Дания, Чехия, Хон Конг, Япония и Корея. (Фиг. 4)

Фиг. 4. Артикул на марката „DEMANO“

Броят на дизайнерите, работещи в сферата на „trashion“ модата, се увеличава и те добиват все по-голяма популярност. Доказателство за това е организираното през месец април 2010 г. модно ревю „Trashy Fashion Show: Recycled Fashion Show“, проведено се в „Largo Cultural Center“ в щата Флорида в САЩ. По време на шоуто са представени модели на дизайнери на възраст от пет до петдесет и пет години, като идеята на организаторите е да ангажират творците от младото поколение с проблемите на опазването на околната среда. За целта дрехите са представени от възпитаници на местните училища. Моделите са из-

работени от отпадъци - капачки от бутилки, пластмасови чаши, опаковки от заведения за бързо хранене и други. Оваците на публиката били спечелени от мини рокля, изработена от изхвърлени рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. Дрехата е изработена от седемнадесет рекламни списания и деветнадесет пощенски плика. Идеята да използват печатни материали авторите Меган Фрето и Кристин Спигел почерпили от факта, че дневно американските домакинства получават „нежелана поща“, от рециклирането на която може да се произведе достатъчно енергия за отопление на 250 хиляди домове. В този случай за пореден път наблюдаваме успешно съчетаване на отпадъчни продукти от графичния дизайн, пречупени през призмата на модните дизайнери.

Пример за подобни изяви, посветени на опазване на околната среда, са ежегодно организираните модни ревюта „Runaway Runaway Fashion Show“ в Центъра за съвременно изкуство в щата Колумбия в САЩ. През април 2010 г. се състоя поредното модно ревю, на което бяха представени дрехи на млади дизайнери, изработени от отпадъчни материали. За направата на моделите са използвани различни материали като стари дискове за компютър, части от велосипеди, рециклирана хатрия, опаковки, найлонови чували, торбички и други. Идеята на организаторите е да дадат пълна свобода на авторите да развихрят въображението си и да пресъздадат идеите си, използвайки вторичнисуровини.

В световен мащаб проявите с подобен характер зачестяват и набират все повече участници и посетители. Доказателство за това е изложението „Art of Trash 2010“, провело се от 23 април до 15 май 2010 г. в мола на Мауи Хавай. По време на събитието е представена изложба от отпадъчни материали с образователен характер. Много интересни са експонатите, които представляват уникални произведения на изкуство-

то, изработени от боклуци. Особен интерес предизвикват моделите, представени на модното ревю, които са изработени изцяло от отпадъци. Голяма част от тях са създадени от пластмасови чували, мушамы, торбички и найлонови опаковки. Рокля, изработена от корици на списания и стари вестници, комбинирана с аксесоари – обеци и чанта, направени от рециклирана хартия, пожъва огромен успех. Младата дизайнерка Кейти Браун обира оваците на публиката със своя модел на рокля от вестници и хартиени торбички в комбинация с чанта и гривни, направени от кашон. Много интересно попадение е и вечерната рокля, наречена „Fashion with fashion“, изработена от Полехим Реймънд, типичен пример за трешън мода. Дрехата е създадена от полиестер и ленти от списания, и е пример за претворяване на отпадъчни продукти от графичния дизайн в произведения на модния дизайн. За пореден път се убеждаваме в постепенно оформилата се симбиоза между екологията и модния дизайн, която предстои да бъде изследвана.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Съвременните дизайнери реагират на необходимостта да се опазва околната среда и търсят нови източници на вдъхновение в модата. Те прибегват до употребата на нестандартни материали, като ги използват при проектирането и изработката на своите модели. Голяма част от тези материали са рециклирани или отпадъчни рекламни материали. Тази тенденция способства за възникването на едно ново течение в еко модата, а именно „Trashion“.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] www.xsprojectgroup.com
- [2] www.invisiblesisters.org
- [3] <http://www.demano.net/>
- [4] <http://www.youtube.com/watch?v=OulRxOnVfDc>
- [5] <http://www.youtube.com/watch?v=HsUdqHnUwvk>
- [6] <http://www.youtube.com/watch?v=CGPEUYhW88s>